O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
T.S.Sharipov

2024 yil «29» 08

MOLIYA

FANI BO`YICHA

SILLABUS

(Kunduzgi va kechki ta’lim shakli uchun)

Bilim sohasi: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq

Ta’lim sohas: 410 000 – Biznes va boshqaruv

Ta’lim yo‘nalishi: 60410400 – Moliya va moliyaviy texnologiyalar
60410500 – Bank ishi va auditi
60411000 – Investitsion loyihalarga xizmat ko‘rsatish va moliyalashtirish
60412700- Baholash ishi
60411500- Biznes tahlil

SAMARQAND – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Bank-moliya xizmatlari fakulteti
Ikkinchi va kechki ta'lim bo'limi
60410400 – Moliya va moliyaviy texnologiyalar
60410500 – Bank ishi va auditi
60411000 – Investitsion loyihalarga xizmat ko'rsatish va moliyalashtirish
60412700 - Baholash ishi
60411500 - Biznes tahlil

Fan nomi:	Moliya
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	M209 (MA105,M105)
Yil:	2
Semestr:	3 - 4
Ta`lim shakli:	Kunduzgi va kechki
Mashg`ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	270
Ma`ruza	54
Amaliy mashg`ulotlar	54
Laboratoriya mashg`ulotlar	-
Seminar	-
Mustaqil ta`lim	162
Kredit miqdori	9
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O`zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	"Moliya" fanini o'qitishning maqsadi – talabalarga moliya, moliyaviy siyosat, moliyaviy munosabatlar, pul oqimlari harakati, moliyaviy boshqaruv, moliyaviy yangiliklar, pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili, moliyaviy hisobotlar, davlat va nodavlat moliyaviy muassasalarning moliyaviy faoliyati, moliyaviy risklar, startaplarni moliyalashtirish, moliyaviy nazoratni tashkil asoslari, sug'urta va boshqa shu kabi moliyaviy tushunchalar haqida o'rgatish va ularni amaliyotda tadbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.

Fanni o`zlashtirish uchun zarur boshlang`ich bilimlar	
1	Matematika (MAT110)
2	Iqtisodiyot nazariyasi (IQTNAZ110)
3	Moliya asoslari (MA205)
4	Makroiqtisodiyot (MAKRO205)
5	Statistika (STAT204)

Ta`lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Moliyaning mohiyati va funksiyalari, moliyaviy munosabatlar haqida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN2	Davlat qurilishidan kelib chiqib, moliya tizimining mazmuni va uning tarkibiy tuzilishi farqlanishini bilishlari lozim;
TN3	Moliyaviy nazorat va moliyaviy boshqaruv munosabatlarining o'zaro bog'liqligini hamda ularni amalga oshiruvchi sub'ektlar faoliyatidagi o'zgarishlarni bilishi kerak;
TN4	Moliya bozorining mamlakat iqtisodiyotidagi ahamiyati haqidagi bilimlarga ega bo'lishi kerak;
TN5	Moliyaviy vositachilar tarkibi, ular faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari haqidagi bilimlarga ega bo'lishi kerak.
	Ko`nikma jihatidan:
TN6	Moliyaviy risklarni pasaytirish usullaridan foydalana oladi;
TN7	Pulning davriy qiymati konsepsiyasi asosida pulning kelajakdagi qiymatiga omillarning ta'sirini aniqlay oladi;
TN8	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar faoliyatida harajatlarni aniqlay oladi, u orqali sof foyda va rentabellikka baho bera oladi;
TN9	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarda moliyaviy resurslarni samarali shakllantirish manbalarini biladi;
TN10	Moliyaviy hisobot shakllarini o'qib, ular asosida XYUS faoliyatiga baho bera oladi
TN11	Aholi qatlamlari uchun nafaqaning qaysi turi to'lanishini biladi
TN12	Raqamli moliyani rivojlantirishning bugungi kundagi dolzarb masalalarini biladi.

	Fan mazmuni	**Ajratil-gan soat**
	Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza(M)	
M1	Moliyaning mohiyati va funksiyalari	2
M2	Moliya tizimi	2
M3	Davlat moliyasi	2
M4	Davlat byudjeti	2
M5	Moliyaviy siyosat	2
M6	Moliyaviy boshqaruv	2
M7	Moliyaviy nazorat	2
M8	Moliyaviy bozorlar	2
M9	Moliyaviy bozor stavkalari	2
M10	Moliyaviy vositachilar	2
M11	Moliyaviy oqimlar	2

M12	Pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili	2
M13	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyasini mohiyati va funksiyalari	2
M14	Korxonalar moliyaviy barqarorligining tahlili	2
M15	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarni moliyaviy resurslari va kapitali	2
	3-semestr jami	**30**
M16	Asosiy kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlari	2
M17	Aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlari	2
M18	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning harajatlari	2
M19	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning foydasi va rentabelligi	2
M20	Moliyaviy hisobot: mazmuni, funksiyalari va turlari	2
M21	Moliya va investitsion portfelni shakllantirish	2
M22	Startaplarni moliyalashtirish	2
M23	Davlat krediti	2
M24	Sug'urta	2
M25	Ijtimoiy soha moliyasi	2
M26	O'zbekistonda Islom moliyasini rivojlantirish masalalari	2
M27	O'zbekistonda raqamli moliyani rivojlantirish va kripto-birjalar faoliyatini tashkil etish masalalari	2
	4-semestr jami	**24**
	JAMI	**54**
	Mashg'ulotlar shakli: Amaliy mashg'ulot (A)	
A1	Moliyaning mohiyati va funksiyalari	2
A2	Moliya tizimi	2
A3	Davlat moliyasi	2
A4	Davlat byudjeti	2
A5	Moliyaviy siyosat	2
A6	Moliyaviy boshqaruv	2
A7	Moliyaviy nazorat	2
A8	Moliyaviy bozorlar	2
A9	Moliyaviy bozor stavkalari	2
A10	Moliyaviy vositachilar	2
A11	Moliyaviy oqimlar	2
A12	Pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili	2
A13	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyasini mohiyati va funksiyalari	2
A14	Korxonalar moliyaviy barqarorligining tahlili	2
A15	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarni moliyaviy resurslari va kapitali	2
	3-semestr jami	**30**
A16	Asosiy kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlari	2
A17	Aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlari	2
A18	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning harajatlari	2
A19	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning foydasi va rentabelligi	2
A20	Moliyaviy hisobot: mazmuni, funksiyalari va turlari	2
A21	Moliya va investitsion portfelni shakllantirish	2

A22	Startaplarni moliyalashtirish	2
A23	Davlat krediti	2
A24	Sug'urta	2
A25	Ijtimoiy soha moliyasi	2
A26	O'zbekistonda Islom moliyasini rivojlantirish masalalari	2
A27	O'zbekistonda raqamli moliyani rivojlantirish va kripto-birjalar faoliyatini tashkil etish masalalari	2
	4-semestr jami	**24**
	JAMI	**54**

№	**Mustaqil ta'lim (MT)**	**Ajratilgan soat**
	3-semestr	
MT1	Moliyaning ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati va funksiyalari.	4
MT2	Iqtisodiyotni liberallashtirish sharoitida moliya tizimining mohiyati va o'ziga xos xususiyatlari.	4
MT3	Davlat moliyasi va uning tarkibiy tuzilishi.	4
MT4	Davlat byudjeti – davlatning asosiy moliyaviy rejasi sifatida.	4
MT5	Moliyaviy siyosat – mamlakat moliyaviy barqarorligining asosi sifatida.	4
MT6	Global iqtisodiyotning zamonaviy sharoitida moliyaviy boshqaruv.	4
MT7	Moliyaviy nazorat – moliyaviy siyosatning majburiy elementi sifatida.	4
MT8	Globallashuv sharoitida moliya va risklar.	4
MT9	Globallashuv sharoitida moliyaviy innovatsiyalar va texnologiyalarning rivojlanishi.	4
MT10	Moliyaviy bozorlar: ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati va tarkibi.	4
MT11	Moliyaviy vositachilar: turlari va funksiyalari.	4
MT12	Pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili.	4
MT13	Iqtisodiyotni liberallashtirish sharoitida xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyasining mohiyati va funksiyalari.	4
MT14	Iqtisodiyotni isloh qilish sharoitida xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyaviy resurslari va kapitali.	4
MT15	Asosiy va aylanma kapital doiraviy aylanishning moliyaviy jihatlari.	4
MT16	Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning xarajatlari, foydasi va	4

	rentabelligi.	
MT17	Zamonaviy sharoitlarda moliyaviy hisobot: mazmuni, funksiyalari va turlari.	4
MT18	Startaplarni moliyalashtirish va ularning o'ziga xosligi.	4
MT19	Sug'urta: mohiyati va funksiyalari.	4
MT20	Ijtimoiy soha moliyasi: mohiyati va ahamiyati.	4
MT21	Uy xo'jaliklari moliyasi, ularning shakllanishi va taqsimlanishi.	4
MT22	O'zbekistonda raqamli moliyani rivojlantirish va kripto-birjalar faoliyatini tashkil etish masalalari.	6
	3 semestr bo'yicha	**90 soat**
	4-semestr	
MT23	Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida korxonalar moliyasini tashkil qilishni takomillashtirish.	4
MT24	Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida korxonalarning moliyaviy resurslarining zarurligi.	4
MT25	Korxona moliyaviy barqarorligida moliyaviy rejalashtirishning roli	4
MT26	Korxona faoliyatini tashkil etishda qarz mablag'lari o'rni va ahamiyati.	4
MT27	Pulning davriy qiymati va pul oqimlarining diskontli tahlili.	4
MT28	Sof joriy qiymat qoidasining investitsion qarorlar qabul qilishdagi o'rni va ahamiyati.	4
MT29	Inson hayotida moliyaviy rejalashtirishning axamiyati.	4
MT30	Moliyaviy hisobotlar va ularning korxona faoliyatini baholashda tutgan o'rni.	4
MT31	Moliyaviy koyeffitsentlar asosida tahlil samaradorligini oshirish.	4
MT32	Diversifikatsiya - riskni kamaytirish yo'nalishi sifatida.	4
MT33	Mintaqaviy va butun dunyoviy moliyaviy tashkilotlar faoliyati.	4
MT34	Moliyaviy koeffitsiyentlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqliklar.	4
MT35	Investitsion qarorlarni qabul qilishda sharoit va loyihalar tahlili.	4
MT36	Investitsion portfelni boshqarishning axamiyati.	4
MT37	Investitsion qarorni moliyalashtirish yo'llari	4
MT38	Foiz stavkasiga hisob-kitob pul birligining ta'siri.	4
MT39	Moliyaviy bozorda korporativ qimmatli qog'ozlarning o'rni	4
MT40	Moliyaviy vositachilar va ularning turlari.	4
	4 semestr bo'yicha	**72 soat**

JAMI:	**162 soat**

	Asosiy adabiyotlar
1	Боди З., Мертон Р. Финансы. Учебник. Пер. с англ. – М.: "Вильямс", 2007.
2	Маликов Т.С. Молия: амалий жихатлар. (Ўкув қўлланма). – Т.: «Nihol print» ОК, 2022. – 372 б.
3	Malikov T., Olimjonov O. Moliya. Darslik. – T.: "Iqtisod-moliya", 2019. - 920 b.
4	Malikov T. Moliya. O'quv qo'llanma. – T.: "Iqtisod-moliya", 2018. -274 b.
5	Zaynalov J.R., Xusanov B.Sh., Aliyeva S.S., Latipova Sh.M. Davlat byudjeti. O'quv qo'llanma. – Toshkent: "Iqtisod-Moliya", 2021. 316 b.
6	Nurmuhammedova B.I., Hamdamov Sh.X. Davlat moliyasi. Darslik. – T.: "Iqtisod-Moliya", 2021. 436 b.
7	Финансы: учебник / Ю. С. Долганова, Н. Ю. Исакова, Н. А. Истомина [и др.]; под общ. ред. канд. экон. наук, доц. Н. Ю. Исаковой; Мин-во обр. и науки РФ. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2019. – 336 с.
	Зайналов Ж.Р., Ибрагимов Н.А., Ахроров З.О. Корхоналар молияси. Ўкув кўлланма. СамИСИ: "STAP-SEL" МЧЖ. 2023. - 268 b.
	Qo'shimcha adabiyotlar
1	Zaynalov J.R., Xusanov B.Sh., Aliyeva S.S., Ro'zibayeva N.X. va b. Moliya bozori: Darslik -T.: "Iqtisod-moliya", 2020. - 480 b.
2	Zaynalov J.R., Xodjayev E.N., Xusanov B.Sh., Ro'zibayeva N.X. va b. Investitsiya: Darslik -T.: "Iqtisod-moliya", 2020. - 316 b.
3	«Технология блокчейн: то, что движет финансовой революцией сегодня / Дон Тапскотт, Алекс Тапскотт; [пер. с англ. К. Шашковой, Е. Ряхиной]»: Эксмо; Москва; 2017.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) **5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;

➢ mustaqil topshiriqlarni to‘liq va aniq bajargan bo‘lsa;

➢ fanga tegishli qonunlar va boshqa me’yoriy-huquqiy hujjatlarni to‘liq o‘zlashtirgan bo‘lsa.

b) **4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**

➢ fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo‘l qo‘ymasa;

➢ fanning mazmunini, amaliy ahamiyatini tushungan bo‘lsa;

➢ fan bo‘yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;

➢ fan bo‘yicha berilgan savollarga to‘g‘ri javob bera olsa;

➢ fan bo‘yicha konspektini puxta shakllantirgan bo‘lsa;

➢ fan bo‘yicha mustaqil topshiriqlarni to‘liq bajargan bo‘lsa;

➢ fanga tegishli qonunlar va boshqa me’yoriy hujjatlarni o‘zlashtirgan bo‘lsa.

c) **3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**

➢ fan haqida umumiy tushunchaga ega bo‘lsa;

➢ fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo‘l qo‘yilsa;

➢ bayon qilish ravon bo‘lmasa;

➢ fan bo‘yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;

➢ fan bo‘yicha matn puxta shakllantirilmagan bo‘lsa.

d) **quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baxolanishi mumkin:**

➢ fan bo‘yicha mashgulotlarga tayorgarlik ko‘rmagan bo‘lsa;

➢ fan bo‘yicha mashgulotlarga doir xech qanday tasavvurga ega bo‘lmasa;

➢ U fan bo‘yicha matnlarni boshqalardan ko‘chirib olganligi sezilib tursa;

➢ fan bo‘yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo‘l qo‘ilgan bo‘lsa;

➢ fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;

➢ fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o‘qituvchisi to‘g‘risida ma’lumot

Muallif:	Latipova Shaxnoza Maxmudovna, dotsent
E-mail:	latipova_shaxnoz@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, “Moliya” kafedrasi
Taqrizchilar:	**B.Sh.Xusanov** – Toshkent Kimyo xalqaro universiteti Samarqand filiali direktori, i.f.n., dotsent **G‘.N.Djulmatov** – “EURO LUX STROY” MCHJ direktori

Mazkur Sillabus instituti o‘quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 08 dagi 1-sonli yig‘ilish bayoni bilan tasdiqlangan. 5-09-03/1

Mazkur Sillabus “Moliya” kafedrasining 2024 yil 26 08 dagi 1-sonli yig‘ilish bayoni bilan ma’qullangan.

O‘quv-uslubiy boshqarmasi boshlig‘i	**I.E.Shodmonov**
Fakultet dekani	**O.Pardayev**
Ikkinchi va kechki ta’lim bo’limi boshlig’i	**R.Samandarov**
Kafedra mudiri	**J.R.Zaynalov**
Tuzuvchi	**Sh.M.Latipova**